

archeologia

majologia

Nakum Gwatemala

[www.cittru.uj.edu.pl/
/projektor/25.pdf](http://www.cittru.uj.edu.pl/projektor/25.pdf)tel. (12) 663 38 21
e-mail:
bozena.podgorni@uj.edu.pl[www.facebook.com/
/nimb.cittru](https://www.facebook.com/nimb.cittru)

25

Nakum – miasto polskich majologów

Badacze z Instytutu Archeologii UJ wprowadzają majologię do polskiej nauki, odkrywając tajemnice starożytnego miasta Nakum.

Archeolodzy z Uniwersytetu Jagiellońskiego, jako jedyna grupa badawcza w Polsce, od 2006 roku zajmują się pracami wykopaliskowymi na terenie ziem kultury Majów. Badają starożytne miasto **Nakum**, położone w Gwatemali (Ameryka Środkowa). Dokonywane przez nich odkrycia pozwalają stwierdzić, że był to istotny ośrodek miejski w momencie przełomowym dla całej kultury Majów, pod koniec tzw. okresu klasycznego.

Tańczący bóg kukurydzy

Badania skupione w dwóch częściach miasta – północnej i południowej, przyniosły już w pierwszym sezonie wykopaliskowym niezwykle interesujące rezultaty. „W niewielkiej piramidzie (oznaczonej nr. 15) odkryliśmy nieobrabowany grobowiec królewski, zawierający bardzo bogate wyposażenie. Znalazł się tam **jadeitowy pektorał** (napierśnik, rodzaj biżuterii wykonanej z cennego kruszcu – przyp. red.) z tekstem hieroglificznym, wspominającym imię wcześniej nieznanego władcy Majów oraz naczynie z przedstawieniem tańczącego boga kukurydzy (jednego z najważniejszych bóstw Majów). Grób datowany jest na VII/VIII wiek” – mówi dr Jarosław Żrałka z **Instytutu Archeologii UJ**. „W sąsiedniej piramidzie nr 14 odkryliśmy dwie bardzo interesujące konstrukcje. Jedną jest **plaskorzeźba (fryz)** ukazująca dwie postacie ludzkie

zwrócone w stronę znajdującej się pomiędzy nimi boskiej istoty – zapewne całość przedstawia ważną scenę z mitologii. To jeden z najstarszych wizerunków tego typu w rejonie. Drugą jest przemyślnie skonstruowany **kanal na wodę**, który zapewne miał ją odprowadzać z górnych poziomów budowli na zewnątrz podczas rytuałów związanych z kultem wody.” O wieku świadczą badania próbek pozyskanych materiałów, np. metodą datowania węglowego.

Ostatnim odkryciem w północnej części miasta jest fragment kamiennego ołtarza lub płyty zwanej **stelą** z przedstawieniem kroczącej postaci ludzkiej – być może władcy, datowany ok. III w. p.n.e-III w. n.e. To jak dotąd pierwszy, wykonany w tak archaicznym stylu, zabytek tego typu znaleziony w Nakum.

Badania w części północnej i południowej miasta udowodniły, że w momencie upadku sąsiednich dużych ośrodków Nakum ciągle się rozwijało, co miało zapewne związek z jego lokalizacją w pobliżu rzeki, będącej ważnym szlakiem handlowym i komunikacyjnym z innymi rejonami ziem Majów.

Archaiczny kod

W nadchodzących latach badacze planują kontynuację badań wykopaliskowych na terenie Nakum. Skupią się na rejonie, w którym odkryty został kanał na wodę i fryz, gdyż prawdopodobnie pozwoli to na szersze zrozumienie funkcji obydwu tych konstrukcji w życiu religijnym społeczności miasta. Przebadają także rejon, w którym odkryty został **rzeźbiony ołtarz**, z nadzieją na odkrycie dalszych jego fragmentów, na których spodziewają się znaleźć hieroglify. Ich odczytanie mogłoby bowiem dostarczyć zupełnie nowej wiedzy na temat panującej w Nakum dynastii oraz wydarzeń historycznych.

Majologia w Polsce

W Polsce majologia jest dziedziną ciągle stosunkowo młodą. Świadczy o tym chociażby fakt, że jedynym ośrodkiem prowadzącym samodzielne wykopaliska na ziemiach Majów jest grupa z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, której badania stanowią znaczący wkład w światowe osiągnięcia majologii. „Wnoszą ważny wkład do poznania najistotniejszych momentów w historii cywilizacji Majów” czytamy na stronie internetowej www.nakum.pl. Źródłem informacji o Nakum jest także blog nakum.blox.pl.

Jadeitowy pektorał odkryty w piramidzie nr 15
© fot. nakum.pl